

דף מידע מספר 215 בנושאים כלכליים - חברתיים:

פערי שכר בין נשים וגברים בישראל על פני זמן ובהשוואה למדינות אירופה

פערי השכר המגדריים בישראל מאז שנות ה-80

השכר החודשי הממוצע הן של הנשים והן של הגברים עלה מאז שנות השמונים מרמה של 2,800 ש"ח לגברים ו- 1,500 לנשים בשנת 1980 (במחירי 2000), לרמה של 8,500 לגברים ו- 5,300 לנשים בשנת 2000. יחד עם זאת כפי שניתן לראות בתרשים מס' 1 דלהלן, פער השכר החודשי בין המינים לא השתנה בתקופה זו.

פערי השכר לשעה בין גברים לנשים בישראל כמעט ולא השתנו מאז תחילת שנות ה-80. כך בעוד שפער השכר לשעה הממוצע של נשים ביחס לזה של גברים היה ב- 1980 17%, הוא ירד ל- 15% בלבד במשך שני עשורים. פער השכר החודשי הממוצע של נשים, לזה של הגברים עמד על 39% בלבד, לעומת 44% ב- 1980. הסיבה לכך שפער השכר החודשי, גבוה יותר מפער השכר לשעה נעוצה כמובן בעובדה שנשים עובדות בממוצע פחות שעות בחודש מגברים – כך, בשנת 2000 עבדו נשים 35.4 שעות בשבוע בממוצע ואילו הגברים עבדו 46.5 שעות בשבוע בממוצע.

כאשר בוחנים את פערי השכר בין המינים בפריסה לפי גיל, עולה התמונה כי פערי השכר בקבוצת הגיל הצעירה ביותר – קרי 18-24 הם הנמוכים ביותר, זאת מכיוון שבשלב זה הן הנשים והן הגברים, הם בד"כ עדיין בלתי מקצועיים ומשתכרים שכר נמוך הקרוב לרמת שכר מינימום. בקבוצת גיל זו פערי השכר החודשי הממוצע נעים בין 20% ל- 30% במשך העשורים שנבחנו, ללא מגמה ברורה של השתנות על פני זמן. קבוצת הגיל השנייה שעבורה פערי השכר המגדריים פחות קיצוניים היא בני 25-34.

צוות ההיגוי

ד"ר יוסי ביילין, יו"ר
מר הרמן בונץ
ח"כ יצחק הרצוג
ח"כ אתי לבני
ח"כ גדעון סער

חברי צוות ההיגוי בעבר

יו"ר ראשון,
הנשיא חיים הרצוג ז"ל
יו"ר שני,
מר חיים י. צדוק ז"ל
ד"ר יהודה לנקרי
ח"כ מיכאל איתן
עו"ד יוסי כץ
ד"ר וינפריד וייט

בחסות:

קרן פרידריך אברט
משה קורניק

Steering Committee

Dr. Yossi Beilin, Chair
Mr. Hermann Bünz
Mr. Isaac Herzog, MK
Ms. Eti Livni, MK
Mr. Gideon Saar, MK

Former members of the steering committee

Former Chair,
The Late President
Chaim Herzog
Former Chair,
The Late Mr. Haim J.
Zadok
Dr. Yehuda Lankry,
Mr. Michael Eitan, MK
Adv. Yossi Katz
Dr. Winfried Veit

Sponsors:

Friedrich Ebert
Stiftung
Moshe Kornik

שלב זה בתוואי העבודה של אדם הוא השלב בו קיימת ההתבססות, אך עבור נשים רבות מדובר בשלב בו הן אמהות לילדים קטנים ולכן מקטינות במקביל לשעות עבודתן, גם את רמת מחויבותן לעבודה, מה שגורם לשכר להתרחק מזה של הגברים בני גילן. ואכן בגילאי 35-44 גדלים פערי השכר לרמה של כ-40% ב-2000. הוכחה לכך שנשים אכן מקטינות את כמות הזמן בה הן מצויות בשוק העבודה כאשר הן מקימות משפחה, ניתן לראות בכך שנשים נשואות הן אלה שעובדות את מספר השעות הנמוך ביותר ביחס לנשים רווקות ולגברים נשואים ורווקים כאחד. נשים נשואות עובדות כ-34 שעות בשבוע בממוצע, כאשר נשים רווקות עובדות 36 שעות בממוצע, גברים רווקים 43, ונשואים 47.

כאשר בוחנים את פערי השכר בין נשים לגברים לפי קבוצות השכלה לא משתנה התמונה. כלומר, פער השכר בין נשים בעלות 0-12 שנות לימוד לגברים בעלי אותה רמת השכלה, זהה לפער השכר בין נשים בעלות 16 ומעלה שנות לימוד לגברים מאותה קבוצת השכלה. תופעה זו עקבית במהלך עשרים השנים שנבחנו.

אחת הסיבות העיקריות לשכרן לשעה הנמוך של נשים ביחס לגברים הוא הריכוז שלהן בענפים שרוב עובדיהם הן נשים. בהקשר הזה לא ברור האם הצטרפותן של נשים לענף היא זו שמורידה את השכר בו, או שמא נשים מצטרפות לענפים בהם השכר נמוך מלכתחילה. בשני הענפים שבהם עובדות כ-40% מהנשים המועסקות – חינוך ושירותי בריאות, רווחה וסעד – הן מהוות כשלושה רבעים מכלל העובדים. מבין כלל המועסקות 5% מהנשים מועסקות בענף הבנקאות הביטוח והפיננסים – אך בענף זה הן מהוות 56% מכלל העובדים. 3% מהמועסקות, מועסקות בענף "שירותים למשק בית על ידי פרטים" – אך הן מהוות 93% מענף זה¹.

פערי השכר המגדריים בהשוואה למדינות אירופה

כפי שניתן לראות בתרשים מס' 2, מבין 16 המדינות שנבדקו נמצאת ישראל בהקשר של פערי השכר לשעה בין נשים לגברים, כפי שאלו באים לידי ביטוי בפער השכר הממוצע לשעה של נשים מזה של גברים באחוזים, בקרב המדינות בהן פערי השכר נמוכים יחסית. ניתן לחלק את המדינות במדגם לארבע קבוצות. הקבוצה בה פערי המגדריים הם הגבוהים ביותר, ועומדים על כ-21% כוללת את בריטניה, הולנד, גרמניה ואוסטריה. הקבוצה השנייה בדרוג זה כוללת את אירלנד, שבדיה, נורבגיה ופינלנד בה פערי השכר נעים בין 19% ל-17%. ישראל נמצאת בקבוצה השלישית בה פערי השכר הם כ-15%, יחד עם ספרד, יוון ודנמרק. הקבוצה בה פערי השכר הם הנמוכים ביותר כוללת את צרפת, בלגיה פורטוגל ואיטליה בה נעים פערי השכר בין 13% ל-6%. כאשר בוחנים את מגמת השינוי של פערי השכר בין המגדרים במהלך העשור האחרון בכל אחת מן המדינות לא ניתן להצביע על כיוון ברור, בחלק מהמדינות נמצאים הפערים במגמת ירידה כמו בבריטניה באיטליה ובצרפת, ובחלק הכיוון הוא דווקא של עליה כמו באירלנד, שבדיה וספרד. לכן, כשבוחנים את הממוצע בכלל המדינות שנבדקו נראה כי פערי השכר בין המינים אינם נמצאים במגמת שינוי כלל.

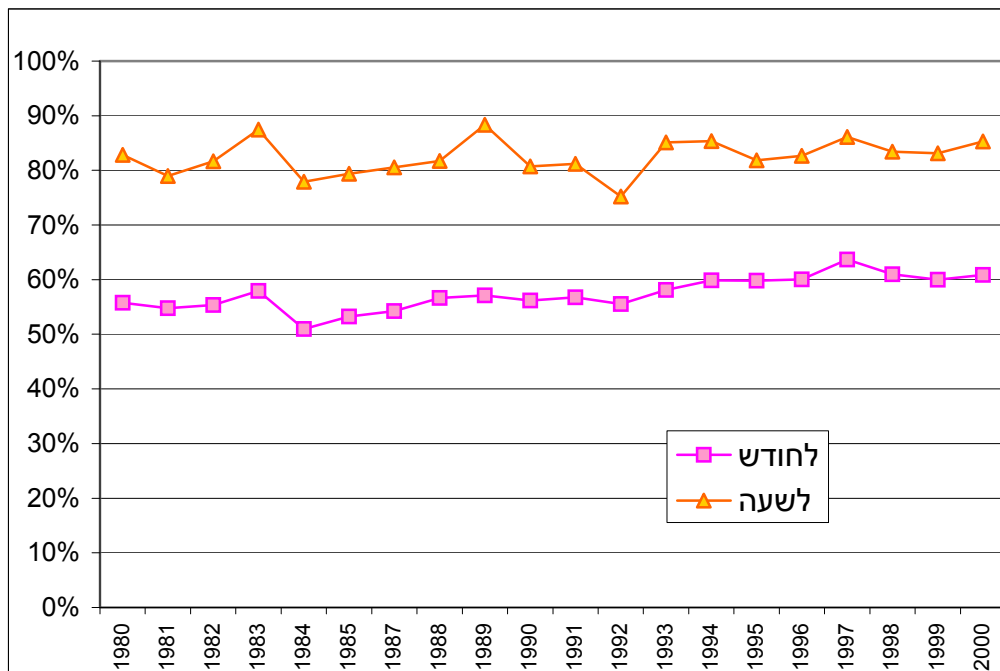
סיכום

המסקנות העולות מניתוח זה הן כי קיימת הנצחה של מצבן של הנשים בשוק העבודה בישראל: פער השכר לשעה לא נמצא במגמה של ירידה, וכך גם פער השכר החודשי. בין הסיבות לכך שנמנו הן שעות העבודה המצומצמות יותר של נשים בשוק העבודה הגורמות להן לצבור ניסיון מועט יותר, ולהקרין רמת מחויבות נמוכה יותר כלפי המעסיקים. כמו כן נשים עובדות בסגמנטים מסוימים של שוק העבודה בענפים בהם ממוצע השכר נמוך יותר. תופעה זו, המכונה סגרגציה של שוק העבודה, גורמת להיווצרות שוק עבודה לנשים בתוך שוק העבודה הכללי, בעל תנאים גרועים יותר לעובדים בו.

בהשוואה למדינות אירופה נראה כי הפערים בשכר לשעה בין הגברים לנשים בישראל הם יחסית נמוכים. בנוסף, בדומה למגמה בישראל גם באירופה פערים אילו לא נראים כהולכים ומצטמצמים על פני השנים.

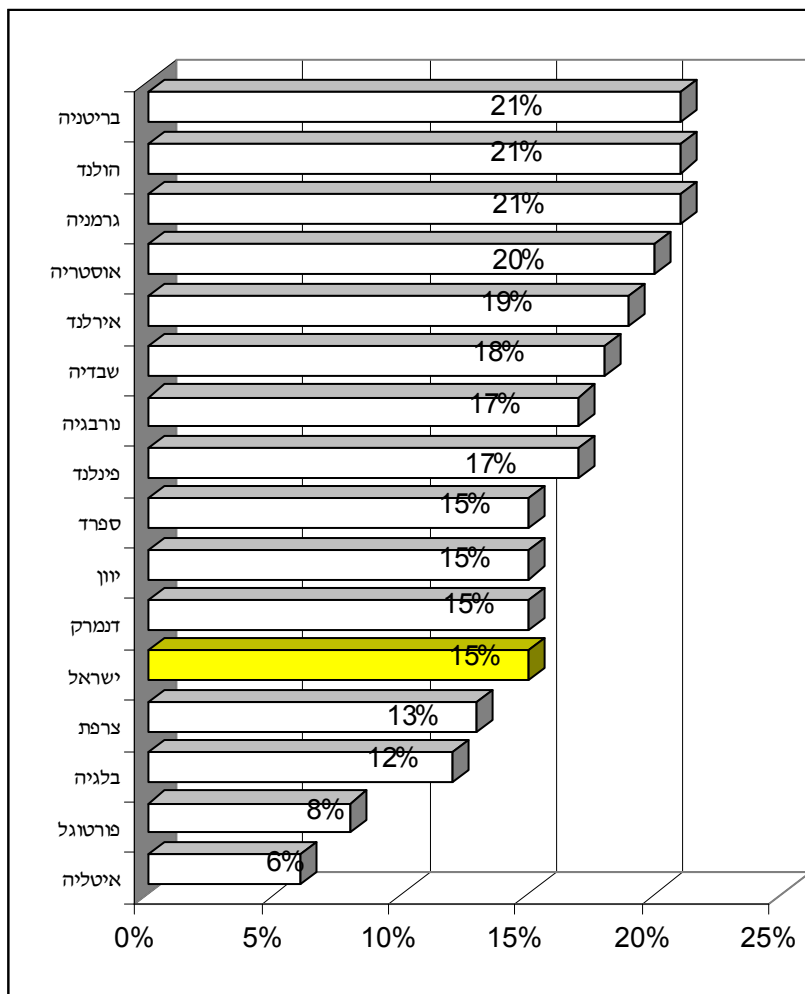
¹ הנתונים לקוחים מדו"ח הלמ"ס 2000, ומעודכנים ל-1998.

תרשים מס' 1: היחס בין שכרן של הנשים לשכר הגברים בישראל 1980-2000

מקור: עיבודים על סקרי הכנסות של הלמ"ס 1980 – 2000.

תרשים מס' 2: פער השכר לשעה בין גברים לנשים במדינות נבחרות

מקור: <http://europa.eu.int/comm/eurostat> ועיבודים של סקר הכנסות של הלמ"ס לשנת 2000.